

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho zoskupenia pre cezhraničnú spoluprácu (EZCS)“

KOM(2004) 496 v konečnom znení – 2004/0168 (COD)

(2005/C 255/15)

Rada Európskej únie sa 8. novembra 2004 podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva rozhodla konzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k navrhovanej téme.

Odborná sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť, ktorá bola poverená prípravou prác výboru, prijala svoje stanovisko 18. marca. (Spravodajca pán NOLLET).

Na svojom 416. plenárnom zasadnutí 6. a 7. apríla 2005 (schôdza 6. apríla 2005) prijal Európsky hospodársky a sociálny výbor nasledovné stanovisko 118 hlasmi za, 2 hlasmi proti, pričom 6 hlasujúcich sa zdržalo.

1. Úvod

1.1 Dňa 1. mája 2004 sa otvorila nová stránka v knihe dejín Európy.

1.2 Po dlhom období príprav sa desať nových krajín pripojilo ku pätnástim členom Európskej únie. Táto skutočnosť dáva nové možnosti a perspektívy rozvoja. Pre zvýšenie účinnosti európskych inštitúcií je potrebné, aby boli bližšie ku občanom a životu na miestnej, regionálnej a komunitárnej úrovni. Toto predpokladá venovať zvýšenú pozornosť kvalite legislatívy Spoločenstva.

1.3 Zavedenie nového právneho nástroja cezhraničnej spolupráce teda dostáva prioritu v rámci prehlbovania tohoto dialógu a predstavuje novú výzvu, ktorú by bolo potrebné prijať.

1.4 Komisia schválila 14. júla 2004 návrh 5 nových nariadení pre aktualizáciu štrukturálnych fondov a nástrojov na obdobie 2007 – 2013, medzi ktorými je návrh nového nariadenia, ktorým sa zakladá zoskupenie pre cezhraničnú spoluprácu nazvané EZCS.

1.5 Pre Komisiu je EZCS pragmatickou odpoveďou na žiadosť zo strany členských štátov. Navrhuje fakultatívny nástroj na vytvorenie štruktúry cezhraničného riadenia.

1.6 Komisia nespochybňuje kompetencie prislúchajúce členským štátom. Tieto štáty sú zodpovedné za využívanie štrukturálnych fondov.

1.7 Vzhľadom na situáciu sa Komisia rozhodla jednotlivé ustanovenia dohody neurčovať. Právo vytvoriť si svoje vlastné stanovy prenecháva aktérom.

1.8 Podľa Komisie môžu členské štáty robiť ďalekosiahlejšie opatrenia. EZCS je fakultatívnou voľbou.

1.9 Komisia (v čase zostavovania tohto stanoviska) ešte musí EHSV doručiť doplňujúcu správu o právnych aspektoch.

1.10 Komisia sa týmto novým nástrojom (EZCS) vedome nesnažila o úpravu žiadnych ďalších daňových aspektov. EZCS sa rozhodne pre daňový režim jedného členského štátu podľa vlastnej voľby.

1.11 Komisia sa neusiluje o harmonizáciu a potvrdzuje, že si neželá vypracovať podrobnejšie nariadenie. Nakoľko problém daňovej harmonizácie nebol predložený do diskusie v pracovnej skupine EHSV, v tomto postoji Komisie nie je zohľadnený záujem o zjednodušenie v oblasti riadenia.

1.12 Komisia nechce riešiť úlohy členských štátov a preto zdôrazňuje, že EZCS je a zostane nástrojom subsidiarity.

1.13 Komisia je na základe svojej skúsenosti toho názoru, že nie je možné zostaviť podrobný model.

1.14 Podľa Komisie mimovládne organizácie nevykonávajú kompetencie verejného orgánu.

1.15 Komisia preto predpokladá určitý minimálny rámec. Beneficientmi môžu byť napríklad univerzity.

1.16 Komisia potvrdzuje, že čerpať štrukturálne fondy je možné aj bez toho, aby sa záujemca musel obrátiť na EZCS.

1.17 Komisia sa domnieva, že veľká výhoda jej návrhu nariadenia o vytvorení európskeho zoskupenia pre cezhraničnú spoluprácu (EZCS) spočíva v tom, že jeho zrealizovanie je možné od roku 2007 bez toho, aby bolo potrebné čakať na prípadnú revíziu legislatívy v členských štátoch.

1.18 Výbor regiónov dňa 18. novembra 2004 podal celkovo priaznivé stanovisko a predložil niekoľko pozmeňovacích návrhov. V jednom z nich výbor navrhuje zmeniť názov nového právneho nástroja tak, že názov európske zoskupenie pre cezhraničnú spoluprácu (EZCS) by sa nahradil názvom európske združenie pre transeurópsku spoluprácu (EZTS). Podľa Výboru regiónov by bolo výhodou tohto nového názvu to, že by umožňoval použitie tohto právneho nástroja pre transnárodnú, medziregionálnu spoluprácu v zmysle článku navrhovaného nariadenia.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 EHSV vzal na vedomie návrh nariadenia o zriadení európskeho zoskupenia pre cezhraničnú spoluprácu (alebo európskeho združenia pre transeurópsku spoluprácu (EZTS), ako to navrhuje Výbor regiónov).

2.2 EHSV sa vo všeobecnosti pripája ku návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady na zriadení európskeho združenia pre cezhraničnú spoluprácu (EZCS) a jej cieľom.

2.3 EHSV berie na vedomie odôvodnenie Komisie najmä ohľadom nepovinného aspektu vytvárania (EZCS).

2.3.1 EZCS je zameraná na uľahčenie cezhraničnej spolupráce napríklad v oblasti finančných tokov.

2.3.2 EZCS sa môže týkať rôznych partnerov v niekoľkých krajinách. Berúc do úvahy najmä zvýšenie počtu hraníc EÚ na súši a na mori po rozšírení, je potrebné uľahčiť posilnenie medziregionálnej spolupráce spoločenstva.

2.3.3 EZCS nepôsobí obmedzujúco a nepredstavuje prekážku ďalekosiahlejším kooperačným dohodám. EZCS nenahrádza euroregión.

2.4 EHSV podporuje iniciatívu Komisie ohľadom nového právneho nástroja na uľahčenie spolupráce. Tieto doplnujúce predpisy sú zamerané na uľahčenie efektívnej spolupráce, chýbav nich však explicitnejšie ustanovenie týkajúce sa účasti sociálnych partnerov ako aj iných zainteresovaných organizácií občianskej spoločnosti na dohodách.

2.5 Nejasným však zostáva právny základ tohto ustanovenia. Bolo by vhodné objasniť vzťah medzi FEDER (čl. 18) a ESCS, najmä ak členské štáty prenášajú zodpovednosť riadiacich orgánov na EZCS.

2.6 EHSV by chcel tiež zvážiť, či požiadavky plánovania riadenia kontroly a realizácie umožnia členským štátom účinne spolupracovať a či sa môžu poučiť zo skúseností programov Interreg. Vypracované plánovacie a dokumentačné postupy (so začiatkom 2007-2013) by sa mali použiť na posilnenie účasti občanov a sociálnych partnerov ako aj iných zainteresovaných organizácií občianskej spoločnosti. Preto musí byť vykonávací predpis ku zverejneniu operačných programov (čl. 12/6) vypracovaný včas.

2.7 Podľa názoru EHSV môže byť EZCS zaujímavým nástrojom cezhraničnej spolupráce a riešením mnohých problémov jednotlivých štátov.

2.8 EHSV však vyjadruje určité pochybnosti o uznaní EZCS pokiaľ ide o finančné postupy a správne orgány jednotlivých štátov.

2.9 Štrukturálne fondy sa považujú za hybnú silu v službách realizačnej stratégie, ktorú uplatňujú aktéri rozvoja pri čo najširšej účasti občanov. Ekonomickí a sociálni aktéri na komunálnej a regionálnej úrovni sú považovaní za aktérov rozvoja. Boli by zaujímavé, keby mohli byť zapojení priamo do vytvárania EZCS.

2.10 EHSV považuje cezhraničnú spoluprácu za podstatnú. Komisia by mala (aj keď EZCS je len fakultatívna) aktérom navrhnúť nejaký model. Tento model by nemal predstavovať ďalšiu záťaž pre budúce EZCS ale naopak mal by byť praktickým modelom nápomocným pri zriaďovaní EZCS.

2.11 EHSV zdôrazňuje, že podstatný bod návrhu nariadenia zostal bez povšimnutia. Ide o správu finančných prostriedkov. Nariadenie o EZCS by malo objasniť aspekty správy európskych fondov.

2.12 Toto objasnenie však nemá spochybniť už stanovené pravidlá v oblasti finančnej zodpovednosti členských štátov. Ak sa však EZCS prikláňa ku zjednodušeniu, potom by bolo potrebné navrhnúť flexibilnejšie postupy pre odôvodnenie správy finančných účtov.

3. Osobitné pripomienky

3.1 EHSV má snahu o objasnenie a preto navrhuje Komisii nasledovné zmeny:

3.1.1 Článok prvý, bod 3:

Cieľom ESCS je uľahčiť a podporiť cezhraničnú spoluprácu medzi členskými štátmi a miestnymi a regionálnymi celkami DOPLNIŤ a hospodárskymi a sociálnymi aktérmi ako aj iných zainteresovaných organizácií občianskej spoločnosti za účelom posilnenia hospodárskej, sociálnej a územnej kohézie.

3.1.2 Článok druhý:

ESCS môže pozostávať z členských štátov a regionálnych a miestnych celkov alebo iných verejných a miestnych organizácií DOPLNIŤ a hospodárskych a sociálnych aktérov ako iných zainteresovaných organizácií občianskej spoločnosti ďalej nazývaných „členovia“.

3.1.3 Článok štvrtý, bod 5:

Zmluva stanoví použiteľné právo pre jej výklad a aplikáciu DOPLNIŤ pri dodržaní európskych nariadení a dodržaní bilaterálnych fiškálnych dohôd členských štátov v očakávaní fiškálnej

európskej harmonizácie. Komisia by mala tieto aspekty upresniť.

3.1.4 Článok piaty:

DOPLNIŤ Riadenie ľudských zdrojov by mala s maximálnou dôslednosťou brať ohľad na miesto (alebo miesta) činnosti a na európske nariadenia a na aplikovateľnú sociálnu a fiškálnu legislatívu.

4. Závery

4.1 Podľa názoru EHSV je EZCS potrebným nástrojom, a pre dobrú komunikáciu a porozumenie by bolo vhodné, aby Komisia navrhla referenčný technický a právny rámec. Potrebné je rozlišovať medzi dvoma základnými pojmami: na jednej strane sú aspekty právne a na druhej strane aspekty strategické.

4.2 EHSV chce prispieť ku skutočnej súdržnosti za účelom prekonania veľkých ťažkostí, ktorým musia čeliť členské štáty ako aj miestne a regionálne orgány pri vypracovávaní a uplatňovaní opatrení cezhraničnej, transnacionálnej a interregionálnej spolupráce v rámci rôznych právnych systémov a postupov jednotlivých krajín.

V Bruseli 6. apríla 2005

Predsedníčka
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Anne-Marie SIGMUND